

A társalgás- és fordulószerveződés kvantitatív és kvalitatív vizsgálata: lehetőségek és kihívások

Horváth Viktória – Krepsz Valéria – Gyarmathy Dorottya – Hámori Ágnes – Dér Csilla Ilona
– Huszár Anna

Az előadás egy projekthez kapcsolódik, amely egy négyéves NKFI pályázat keretében magyar társalgások fő konverzációs jelenségeit és fonetikai paramétereit vizsgálja korpuszalapon, ötvözve a társalgáselemzés elméleti hátterét, megközelítéseit és a fonetika módszertanát. A kutatások fő kérdése, hogy milyen dinamikus változások írhatók le a beszéd fonetikai paramétereiben és azok összefüggéseiben a társalgás egyes jelenségeivel, háromfős felvételekben. Módszertani újdonság a kvantitatív és kvalitatív szempontok ötvözése, illetve a vizsgált paraméterek időben változó jellemzőinek leírása. A kutatások alapja a BEA-adatbázis háromfős társalgásainak 130 felvételt tartalmazó alkorpusza.

A jelen előadásban a projekt egyik kiemelt témájával, a beszélőváltásokkal kapcsolatos eddigi eredményeinket ismertetjük. A társalgáselemzés egyik fő kérdése a kezdetek óta, hogy miként képesek a résztvevők a beszélőváltások gördülékeny lebonyolítására. Az előadásban azt vizsgáljuk, hogy bizonyos beszédparaméterek (artikulációs tempó, szünetek) és társalgási jelenségek (egyszerre beszélés, háttércsatorna-jelzések) hogyan változnak a társalgások során i) az idő előre haladtával ii) a beszélőváltások környezetében, ill. azoktól távolabb. Az eredmények kapcsolódnak a nemzetközi kutatások újabb vonulatához, és a magyar beszédkutatásban is új információkkal szolgálnak a társalgások és a beszélőváltások szerveződéséről.

A kutatások a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal NKFIH-K-128810 számú "Beszédegységek fonetikai jellemzőinek összefüggései" című pályázatának keretében valósulnak meg.